

Børnehaven Nyager

PÆDAGOGISK LÆREPLAN, RØDOVRE KOMMUNE 2023 - 2025

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	2
2. Pædagogisk Profil/beskrivelse af dagtilbud	2
3. Det pædagogiske grundlag og det brede læringssyn	3
3.1. Børnesyn	4
3.2. Dannelse og børneperspektivet	4
3.3. Leg	5
3.4. Læring	6
3.5. Børnefællesskaber	7
4. Pædagogiske læringsmiljøer	8
5. Særlig fokuserede indsatser for dagtilbuddet i perioden 2023 til 2025	10
6. Forældresamarbejdet	13
6.1. Samarbejde med Forældrebestyrelsen	13
6.2. Det brede forældresamarbejde	13
7. Børn i udsatte positioner	14
8. Overgange	15
9. Lokalsamfundet	16
10. Evalueringskultur (dokumentation)	16
10.1 Gennemførelse af evaluering i 2025	18

1. Indledning

I Rødovre arbejder vi med ”høj kvalitet” i dagtilbuddene. En styrket pædagogisk læreplan skal understøtte dagtilbuddets arbejde med hele tiden at sikre og udvikle høj kvalitet i kommunens dagtilbud.

For at sikre kvalitet i et dagtilbud ved vi, at en række parametre spiller ind. Vi stræber således efter en række kriterier.

Det gode dagtilbud kendetegnes bl.a. ved:

- Tæt forældresamarbejde med udgangspunkt i barnets udviklingsmuligheder.
- At gode læringsmiljøer er til stede hele dagen. Læringsmiljøer forstås som det der er i relationerne, indretningen, de pædagogiske aktiviteter og rutinesituationer.
- Det pædagogiske personale tager ansvar for fællesskabet og det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Det pædagogiske personale sikrer børns deltagelsesmuligheder. Både når det er let, og når det er svært for barnet.
- Det pædagogiske personale sikrer fordybelse ved at organisere børnene i mindre grupper, men også med afsæt i hvad børnene viser de gerne vil.
- Faglig ledelse, der stiller krav til personale, forældre og børnene i sit nærvær, og som systematisk skaber rum for evaluering, til udvikling.
- At der arbejdes systematisk evaluerende med afsæt i gode processer for alle børn.
- At der arbejdes på brede læringsfællesskaber gennem hele dagen.
- At det pædagogiske personale tager afsæt i, at barnets læring og udvikling er afhængig af den ramme barnet tilbydes.
- At udvikling for barnet afhænger af den forventning barnet mødes med.
- At det pædagogiske personale hele tiden tager afsæt i den aktuelle børnegruppe, for at sikre børnenes perspektiv.

Vi tager afsæt i en lang række af parametre, når vi taler om læring i Rødovre kommune. Særligt kan her fremhæves, at vi med respekt søger at skabe sammenhæng mellem det strukturerede, det spontane, overgange i barnets liv, samt rutiner som oplagte læringsmuligheder.

2. Pædagogisk Profil/beskrivelse af dagtilbud

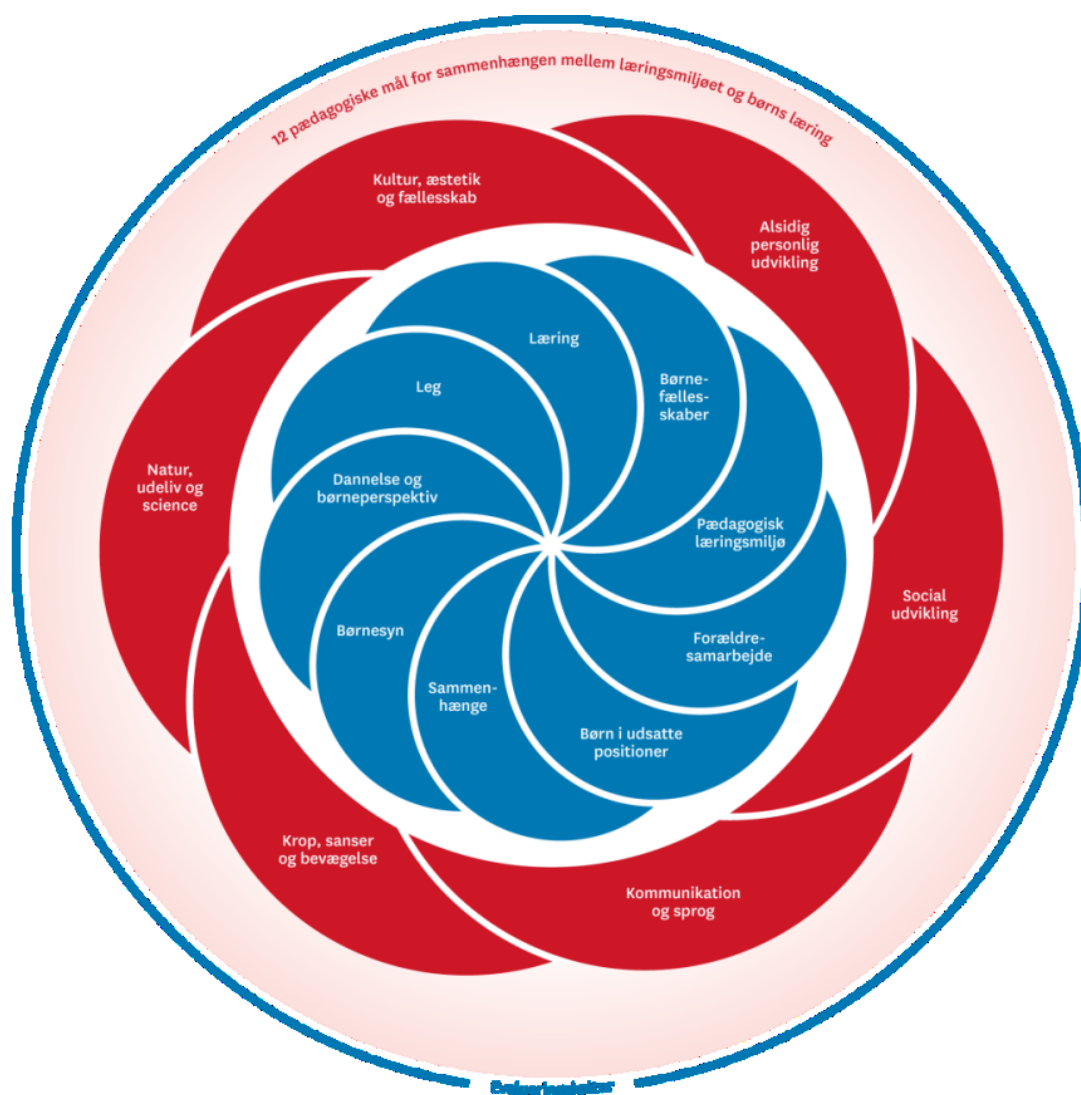
Nyager børnehave har tre aldersintegrerede stuer, med børn fra 3 til 6 år. Vi er normeret til 21 børn på hver stue. Derudover er der visiteret 6 børn, med særlige behov til Nyager – to på hver stue. Det betyder at vi er to almene pædagoger og en socialpædagog på hver stue. På to af stuer er der en medhjælper og på en stue,

har vi en halvårs socialpædagogisk studerende. Det kan være forskellige stuer den studerende er på. På hver stue samarbejder vi om alle børnene i hverdagen. Social pædagogen har ansvaret for handleplaner, forældre-samtaler og re-visitationer omkring vores børn med særlige behov. I praksis er alle i teamet med i samarbejdet. Det er en integreret del af vores arbejde, at tænke kreativt og alternativt i vores måde at organisere vores pædagogiske læringsmiljøer. Det gør vi for at sikre den bedste trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn.

Vi samarbejder også på tværs af hele huset, så børnene har muligheder for at kende alle børn og voksne i hele huset. Vi har en fast dagsstruktur for rutiner og aktiviteter, både på den enkelte stue og på tværs af huset. Vores børnesyn og pædagogiske værdier bygger på et demokratisk og ligeværdigt menneskesyn.

Vi bruger vores læreplan som et arbejdsredskab, så vi sammen fastholder den faglighed og struktur vi har aftalt. Hverdagen udvikler og ændre sig og når det er nødvendigt, ændre vi på læreplanen, så den forbliver relevant og vi sikrer at vi går samme vej.

3. Det pædagogiske grundlag og det brede læringsssyn

3.1. Børnesyn

Det at være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år (forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2).

I Nyager værner vi om børns ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo. Vi tror på, at børn gøre det allerbedste de kan og hvad der bliver muligt, afhænger af den kontekst barnet er i og det samspil det har med andre i løbet af en dag. Det spiller en afgørende rolle at det pædagogiske personale ikke har en fastlåst og ensidigt børnesyn.

Retningsgivende refleksioner: Med dette børnesyn bliver det derfor helt essentielt at skabe muliggørende og anerkendende deltagelsesformer, idet dette fremmer børnenes kompetencer og handlemuligheder. I Nyager skal børn derfor opleve, at blive mødt af omsorgs- og tillidsfulde voksne der ser dem, lytter til dem og som ønsker at forstå og sætte sig ind i barnets perspektiv.

3.2. Dannelse og børneperspektivet

Børn på fx 2 år og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarligt for at skabe (Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2).

Praksis eksempel

Til samling har den voksne planlagt at de skal snakke om krible krable dyr og hun har derfor også fundet en krible krable sang som de skal øve sig på til når de skal optræde til sommerfesten. Da hun spørger børnene om "Hvilke krible krable dyr de kender" rækker børnene hånden op på skift og fortæller om de krible krable dyr de kan huske. Et barn udbryder pludselig begejstret "jeg skal snart på sommerferie" og hurtigt får snakken en anden drejning end den som den voksne havde planlagt.

I stedet for, at få sunget sangen om mariehønen evig glad vælger hun i stedet for, at lytte til det som optager børnene allermost. Børnene fortæller livligt i munden på hinanden og til hinanden, at de skal ud og bade, nogle skal ud og flyve og de er meget enige om, at de i hvert fald skal spise en masse is. Efter samlingen går flere af børnene i gang med at lege at de skal på tur til stranden. Den voksne går sammen med nogle andre børn på opdagelse efter ting man kan bruge til legen. Det ender blandt andet med, at de bygger et is hus af en papkasse som de farvelægges. På iPad'en finder de billeder af forskellige is som de printer ud så de kan lave et skilt til is huset. Og om eftermiddagen er der masseproduktion af perleplader der ligner de forskellige is på is kortet.

Retningsgivende refleksioner

I Nyager skal børn opleve, at deres stemme har en værdi og at de har indflydelse på deres hverdag. Det sker bl.a. ved, at børnene selv har indflydelse på fx hvad der tales om til samling eller hvad de skal lave i løbet af dagen. De voksne skal derfor være opmærksomme på de bidrag som børnene kommer med og griber det – på den måde bliver det for børnene et meningsfuldt læringsmiljø.

Dannelse sker igennem den måde vi møder børn på. Det handler ikke kun om det vi siger, men ligeså meget om måden vi siger det på og måde vi bruger vores kropssprog og mimik. Dannelse sker igennem de forventninger vi har til børn, de ting vi Italesætter og gennem den hverdag vi har i Børnehaven som vi har formet om nogle normer og værdier. Et vigtigt aspekt i dannelsesprocessen er at vi lytte til vores børn i børnehaven og give dem med bestemmelse – fx ved at spørge og være nysgerrige på børnenes perspektiv fx "hvor vil børnene selv gerne hen på tur". "Hvad skal vi lege i dag." At de får et valg fx vil du på legeplads eller vil du være inde? Når vi lytter til børnene får de en oplevelse af mestering og vi er med til at støtte dem i at mærke efter, i dem selv, hvad de selv gerne vil og støtte dem i at kunne udtrykke dette. Vi skal være bevidst om den definitionsagt vi har som pædagogisk personale. Vi skal løbende spørge os selv Bare fordi jeg som voksen har en holdning til noget/om noget, er det så det rigtige? (normkritisk pædagogik)

3.3. Leg

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt anden fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn (dagtilbudsloven § 8, stk.2)

Praksis eksempel

det er "bamse-uge" i børnehaven og alle børn møder glade op med deres bamse under armen og en papkasse der skal bruges som seng til bamse når dagen er omme. De gamle børn kan huske det fra sidste år og de har livligt fortalt de nye børn om hvad der kommer til at ske. Hele børnehaven er som forvandlet - der hænger massevis af bamser i loftet, ugle stuen er lavet om til bamsehospital for en stund med venteværelse, hospitalssenge, læge og sygeplejerske udklædning, plaster, bandage og meget mere. På stuerne er der forskellige værksteder. Et sted skal der bygges en bamse butik med dertilhørende restaurant - den voksne taler med børnene om hvordan det skal bygges og så går de ellers i gang. På en anden stue kan man lave et navneskilt til sin bamse eller lave en fin seng med dyne og puder. Der er også bamse bio hvor man kan komme ind og se Bamselancen fra Ramasjang. I pude er der bamse boogie og bamse massage. Ved hver aktivitet er der en voksen og børnene vælger selv hvornår de har lyst til at lave hvad. Alle steder kan man se børn der er i gang med noget sammen med deres bamse - de er fælles om noget - inspireret at det de voksne har sat i gang. Et barn der ellers normalt er meget tilbageholden er i fuld gang med at deltage i legen i bamsehospitalet og har spurgt den voksne om hun vil hjælpe ham med at tage doktor tøjet på.

Retningsgivende refleksion

Børn leger af lyst, ikke for at lære men igennem legen opstår vigtig læring om sig selv og om andre. I Nyager ønsker vi, at give plads til legen. Vi er optaget af hvordan vi kan dyrke legen i børnehaven og skaber de bedste legebetingelser – Hvordan kan vi som voksne støtte børnene i deres leg? Hvordan kan vi være med til at inspirerer og udvide børns leg og skabe et fælles "lege" grundlag der giver alle børn muligheden for at kunne deltage. Vi er optaget af at vi ser det lykkedes godt når vi fx har bamseuge og julestue i december – og når vi har sankthans og hesten kommer på besøg med sine hekse ting. Så ser vi børnene bruge "rammerne" og de nye "legematerialer"

der bliver stillet til rådighed og der skabes noget nyt og fælles – en særlig legestemning. Hvordan kan vi skabe mere af det? Kunne vi fx hver gang vi har et tema finde på lege man kan lege? Og "legematerialer" man kan bruge? Når hele børnegruppen efterhånden får kendskab til de samme lege, åbnes der flere muligheder for at skabe legerelationer og mødes i de vigtige legefællesskaber. Og over tid ser vi at børnene tager det til sig og organiserer egne lege selv.

Legen er vigtig og de voksnes deltagelse er vigtig. Det skal derfor prioriteres at voksenalderen er deltagende og fordybet i leg – det skal der gives plads til. Vi taler om at det kræver noget nyt i den måde man organiserer sig på i hverdagen. At man fordeler ansvar og roller som skaber mulighed for fordybelse. Vi skal samtidig som voksne være bevidste om hvor og hvordan vi placerer os i rummet og hvilken effekt den placering har – når vi sætter os på gulvet skaber det nogle andre muligheder for børnene end når vi sætter os ved bordet. Og måske er det de samme børn der sætter sig ved bordet? Og derfor også de samme børn som oplever mange gange at være "alene" i leg. På trods af, at det måske er dem der har allermost brug for en voksen der kan lege med. Vi kan se at blot små justeringer, hvor vi skaber nye positioner for børnene, at det gøre en kæmpe forskel.

3.4. Læring

Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse. Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

Praksiseksempel

En pædagog er gået fra med tre børn. Hun har taget et spil med som de skal spille sammen. Hun har særligt fokus på det ene barn i gruppen som har svært ved at forstå samspilslogikker som din tur og min tur og barnet bliver mange gange frustreret i løbet af en dag hvis tingene ikke går som han havde tænkt det skulle. Nu er det 5. gang de sidder samlet om spillet og pædagogen beskriver hvordan hun allerede nu kan se hvordan de ting han træner ved turtagning og den snak de har om, at det er okay at man ikke altid vinder, har en positiv effekt på andre situationer i børnehaven. Da de er færdig med spillet løber børnene ud på legepladsen til de andre børn. Pædagogen går med ud og sørger for at placerer sig på legepladsen så hun er tilgængelig hvis det før beskrevet barn får brug for hendes hjælp.

Retningsgivende refleksioner

I Nyager er vi bevidste om, at børns eget engagement er en vigtig katalysator for børns læring. Samt at børn lære allermost når det sker i trygge omgivelser med gode voksen- og børnerelationer. Børns læring er ikke noget der kan "detailplanlægges" og det er ikke sikkert, at børnene lære det vi havde tiltænkt de skulle lære - men de lære altid noget. I Nyager er vores dag bygget op om planlagte vokseninitierede aktiviteter, men også om det spontane og det som børnene er allermost optaget af lige nu. Vores børn får selv lov til at have indflydelse på hvilken aktivitet de gerne vil deltage i for at gøre det så meningsfuldt så muligt. Vi bestræber os på, at have en legende og nysgerrig tilgang så vi på den måde giver børnene lyst til at gå på opdagelse og eksperimenterer også selvom noget kan være svært. Vi har hele tiden blik for, at børn lære ting forskelligt og i forskellige tempi. Derfor skaber

vi de rammer der skal til for, at et barn der måske har sproglige vanskeligheder, har svært ved at lege, har brug for at øve mere selvhjulpethed eller som i eksemplet har svært ved forskellige samspilslogikker, får mulighed for at øve sig i et lille fællesskab

3.5. Børnefællesskaber

Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv. Det er det pædagogiske personales og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet. Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk. 2

Praksiseksempel

Det er fredag og en lille gruppe drenge snakker om, hvad de hver især tror de skal lave i deres fredags gruppe i dag. Den voksne samler de 6 drenge i køkkenet. Her starter de med at spise grøntsager sammen imens de snakker om, hvad de godt kunne tænke sig der skal ske. De aftaler, at de sammen skal bygge en stor togbane. Drengene skynder sig ind på "uglestuen" og finder togbanen frem. Alle sammen er de meget energiske omkring legen og de bygger på livet løs - indimellem bliver det lidt svært at blive enige eller at tage de rette hensyn til hinanden. Den voksne sidder på sidelinjen og observerer hvordan børnene indbyrdes selv tackler deres konflikter eller uenigheder. Da det bliver for svært siger den voksne "timeout". Nu spørger den voksne ind til hvad det er der sker. Og på skift får drengene lov til at fortælle hvad de hver især oplever, hvordan det føles. Til sidst kommer de i fællesskab frem til en måde at løse det på og legen fortsætter.

Retningsgivende refleksioner

Når man spørger børn om, hvad der er det bedste ved at gå i børnehaven? Så er det de andre børn, der betyder mest. Derfor er det også ganske naturligt, at en stor del af dagen i børnehaven, den går med og finde nogen at lege med. Det stiller krav til børnenes sociale- og følelsesmæssige kompetencer. De skal lære at indgå samarbejdende relationer og kunne løse konflikter. Lære, hvordan man kan være i en gruppe, så man får fordele af det selv, men også så det er givende for andre. Når vi har enkelte børn, eller grupper af børn, hvor vi oplever at der opstår konflikter som de ikke selv kan mestre. Så er det vores ansvar som voksne at gå på opdagelse ift. at finde ud af, hvordan vi kan støtte barnet/gruppen bedst. Det kan bl.a. være ved at lege hvor der er fokus på at stimulerer netop de følelser som barnet er svag på eller som i eksemplet, ved at hjælpe gruppen til at lære og løse indbyrdes konflikter. Hvis den voksne blot irettesætter barnet eller fortæller børn hvordan reglerne er i en leg, så tager vi nogle vigtige læringserfaringer fra dem.

I Nyager arbejder vi også med "spejling" for at stimulerer børnenes evne til forstå og genkende andres følelser. Gennem spejlingen forsøger vi at sætte ord på det vi tolker, er det barnet føler. Det gør vi for at anerkende det barnet føler og for at vise dem, at det er okay det de føler. Det giver dem en forståelse af sig selv, og når de har en forståelse af sig selv, kan de bedre forstå andre, og hen af vejen bedre forstå hvorfor andre handler som de gør (mentaliserings).

4. Pædagogiske læringsmiljøer

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forudsætninger. Dagtilbudsloven § 8, stk. 3.

Praksiseksempel

To drenge løber sammen ud i køkkenet – de råber glade "vi skal dække madvogn". Den ene dreng finder vognen og den anden dreng løber hen og åbner køleskabet. Sammen får de stablet alle madkasserne op på vognen og da de er færdig skubber de madvognen hen til skuffen med glas og kander. De bliver begge lidt i tvivl om hvor mange børn de egentlig er på stuen i dag. Den ene af drengene løber derfor ned på stuen til den voksne for at spørge. Da han kommer tilbage siger han forpustet "20 børn." og så går de i gang med at finde glas. Nu er de klar – de er sikre på, at de har fået det hele med. Og i fællesskab skubber de vognen ned af gangen mod stuen. Det kræver en hel del "snilde" og samarbejde da vognen hopper op og ned på grund af fliserne på gulvet. Den voksne opdager på afstand at der mangler kander på vognen, hun spørger dem derfor med et smil "har I husket kander". De to drenge kigger på hinanden og den ene af drengene løber ned i køkkenet for at hente nogle kander. De to drenge kommer glade ind på stuen med vognen – og man kan ane en stolthed i udtrykket hos dem begge. I dag er det deres tur til at dele glas, kander og madpakker ud til de øvrige børn.

Retningsgivende refleksioner

I Nyager børnehave er det vores mål at skabe læringsmiljøer af høj kvalitet. Vi er bevidste om, at det børnene lære ikke kun sker i et afgrænset tidsrum, men at der sker vigtig læring i det øjeblik børnene møder ind i vores børnehave om morgenen til de bliver hentet igen om eftermiddagen. Det stiller krav til os som pædagogisk personale, at vi hele tiden skal gøre os faglige refleksioner om, hvordan vi bruger os selv i samspillet med barnet, hvordan vi putter kvalitet ind i de daglige rutiner samt hvordan vi bruger det fysiske rum som en ressource i hverdagen.

Rutiner:

Hverdagen i Nyager er bygget op om faste rammer og rutiner. Vi tror på, at ved at organisere et læringsmiljø, hvor børnene er bevidst om hvad dagen byder skaber vi ro og tryghed som er en vigtig forudsætning for at vores børn kan trives, udvikle sig og lære. Derfor er der et stort potentiale i, at udnytte de daglige rutiner som kommer igen og er de samme hver dag. Vi kan se at vores børn "vokser" med de opgaver de får fx når de får lov til at hente madvognen, dele frugt ud til samling, hjælpe et andet barn i garderoben mm. De skal opleve, at deres deltagelse i og bidrag til de pædagogiske rutiner, har en direkte konsekvens for det der sker, og det de skal om lidt, hvilket bidrager til at gøre det meningsfuldt. Følelsen af at kunne "bruges", deltage i fællesskaber, kunne bidrage, have værdi og betydning og være nødvendig styrkes.

Fysisk børnemiljø

I Nyager har vi nogle gode fysiske rammer med mulighed for mange forskellige aktiviteter. Vi har tre stuer og hver stue har et tilstødende lokale med skydedør til. Det skaber mulighed for mere fordybelse og skærmet leg. Vi har et køkkenalrum hvor der kan laves mad/bages eller andet, men som også kan bruges til leg, et sted man tegner eller hvor man kan spise madpakker. Vores minibibliotek indbyder til ro og fordybelse i de forskellige bøger. Vores Ugle stue bliver brugt til mange forskellige slags lege. Det er tænkt som et fleksibelt rum hvor det er meget op til børnene selv, hvad rummet skal fyldes af. Det kan være konstruktionslege, tumlelege og mor/far og børn lege. I forbindelse med vores årlige traditioner indretter vi uglestuen til at danne en helt særlig ramme omkring den tradition vi fordyber os i (læs afsnit omkring leg med eksemplet fra bamse ugen med bamsehospitalet). I vores bevægelsesrum er der plads til fysisk udfoldelse og lege med gang i. Her spiller vi hockey, danser, har sanse- og motorik forløb, spiller teater mm. Vi har en stor legeplads med en sansegynge, et bålsted hvor vi laver mad på, et stort "læsetræ" som vi sidder under og læser i bøger, vi har en boldbane, en have med højbede hvor vores grøntsager står, en cykelbane og en sandkasse der også bruges som soppebassin om sommeren.

Psykiske børnemiljø

Flere forskningsoversigter beskriver barn-voksen-interaktion som afgørende indikator for kvaliteten i et dagtilbud. Det stiller krav til det pædagogiske personale om at møde børn med lydhørhed, indføling, nærhed og tilknytning. Det er især i den tætte omsorg, at vi giver børnene oplevelsen af, at de kan føle sig trygge, at de bliver lyttet til og respekteret. Den følelse er med til at danne grobund for et værdisæt hos barnet der handler om hvordan de også selv er i samspil med andre børn og voksne. Vi er opmærksomme på alle børn og bestræber os på at være tilgængelige voksne og vi har blik for, at enkelte børn i perioder kan have brug for en voksen tæt på.

Æstetiske børnemiljø

I Nyager har vi hele tiden blik for hvordan vi bruger det fysiske rum til at skabe gode læringsmiljøer for børnene. Vi forsøger at skabe nogle rammer der er tydelige så vores børn ved hvad de kan bruge "rammerne" til. Det er tydeligt hvilken legetøj man kan finde i hvilken kasse, hvor skuffen er med sakse og hvor man selv kan finde papir mm. Men vores rammer er samtidig dynamiske og kan flyttes rundt på når det vi kan se det giver mening ift. Hvad vores børn har brug for og er optaget af. Vi er optaget af, at der kan være nogle "uskrevne regler" eller logikker i forhold til hvordan nogle rum anvendes. Det er derfor vigtigt at vi forsætter med at være åbne og nysgerrige på hvordan børnene bruger rammene og hvad der giver mening for dem. Hvorfor må barnevognen fx ikke køre på gangen? Det er svært at gå tur med den i legekøkkenet.

5. Særlig fokuserede indsatser for dagtilbuddet i perioden 2023 til 2025

Indsatsområde I: Leg

Legen er en central del af den styrkede læreplan og vi ønsker at sætte mere fokus på legen igennem hele vores hverdag. Vi er opmærksomme på, at strukturen i vores hverdag betyder, at børnene bliver afbrudt flere gang i deres leg igennem dagen. Vi har fokus på legen og undersøger hvor børnene kan lege mere, i længere tid og mere uforstyrret end nu. Vi har også fokus på, at vi, de voksne i Nyager, kan lege mere med børnene, initiere legen eller understøtte den mere end vi gør nu – positioneringer. Det pædagogiske tilsyn i 2023 bekræfter at vi skal arbejde med vores positioneringer omkring børnenes lege.

Når vi leger med børnene og skaber rammer som er tydelige og forudsigelige, kan børnene koncentrere sig om at være i fællesskabet og ikke bruge deres overskud på at forblive en del af fællesskabet, da det er den voksnes opgave at sørge for det. Vi vil gerne give børnene erfaringer i vokseninitierede lege, som de kan bruge i deres selvinitierede lege og dermed gøre dem mere selvstændige som individer. Børn leger ud fra de erfaringer de gør sig i livet, både fra dagligdagen i børnehaven, men også i dagligdagen med familien derhjemme. Derfor er vi også i tæt dialog med forældre omkring vigtigheden af, at have sine børn med i f.eks. daglige gøremål, da det er ud fra disse erfaringer at kimen til leg også opstår og begynder, det inspirerer børnene i deres lege og gør at de kan komme med forskellige inputs som gør legen og relationen mere spændene, fantasifuld og alsidig.

Vi har sammen uddybet hvad leg er og hvilke betydning den har for os i Nyager børnehave. Vi ønsker at sammenholde vores betydning af legen med læreplanens definition af legen, så vi både kan blive bedre til vores arbejde med legen og vi kan udvikle vores faglighed og praksis, til at blive bedre og mere understøttende for børns trivsel og udvikling gennem legen. Hvad vi mener leg kan være hos os i Nyager børnehave:

Vi, de voksne, leger alle på hver vores måde sammen med børn, det kan være fangeleg, puslespil, sandkager i sandkassen, sang, gemmer, klartre etc. Vi leger alle med børnene igennem dagen, her er vores eksempler på lege:

Rollelege, hvor den voksne deltager, det støtter fantasien og man inspirerer hinanden. Rollelegen kan starte når der arbejdes med spor. Børnene lære at gå på kompromis og vente på tur

Sanselege, fysiske baner og ved bordet, for hænderne, for børn der får rykket deres grænser for hvor mange sanseindtryk de kan tåle, så de lærer at tolerer mere. Det kan understøtte at vente på tur. At nogen finder noget en anden gerne vil lege med

Læse og synge med børnene, rim og remser, spil hvor reglerne følges. Børnene lære at vente på tur, historie med små dukker, så det bliver visuelt og mere håndgribeligt.

Lege med regler, hvor børnene skal følge reglerne, det styrker sproget, vente på tur, skifte emner ud, så legen bliver større og ændre sig undervejs, så børnene lærer at bruge deres fantasi og deres ideer kan bruges til at lege med andre børn.

Dyrene og insekter på legepladsen, hvor børnene kommer med insekterne og fortæller på eget initiativ, de fortæller hvad de ser og hvad de sanser og de arbejder på at begribe verden omkring sig

Lege som børnene kan tage med videre, f.eks. en leg hvor børnene går på line, som de bag efter kan lege videre selv. Zone for nærmeste udvikling i denne leg er, hvor lidt børnene har brug for støtte fra en voksen. Børnene oplever at blive dygtigere imens de leger

Læse bøger, spille spil, sange, konkrete, fordi børnene lære at begribe og forstå hvordan verden hænger sammen. Se forskel på dyrene og tale om forskellene

Solcremebutik, når børnene skal have solcreme på, kan legen gøres sjov, fordi børnene skal "betale" for legen, det gør det sjovere at få solcreme på og købe solcreme

Gå med ind i rollelege og være en del af legen, en deltagende voksen, hvor man udvikler legen derfra. F.eks. en tur til Lalandia kan udvikle en leg, der er så åben, der er mange roller, hvor alle børn kan deltage i legen. Børnene lære at de kan komme tilbage og bede om at lege legen igen

Kreativ, papirflyver og robotarme, der har mange funktioner, fange børnene der hvor de er. Børnene får en accept af at det de vil lege bliver en del af legen

Insektleg, hvor børnene leger med at samle insekter, hvor alle børn kan deltage og kan hjælpe hinanden og tør noget forskelligt sammen med hinanden og dyrene. De kan være mange i legen og der er rum og plads til alle. De hjælper hinanden.

Fantasilege, forbudte lege, plukker blomster lege, rollelege, lave mad lege, hvor de beder de voksne gå væk, så de kan lege selv. De bruger hinanden kompetencer til at udvikle legen, f.eks. at være god til at klatre giver en rolle i legen.

Konstruktionslege, hvor der bygges forskellige ting, børnene leger med. Legoklodser der bygges ud fra børnenes fantasi, de voksne skal ikke blande sig i legen

Tanker om vores struktur, indretning, samarbejde der kan støtte mere leg hver dag:

Nyager mener at legen foregår gennem hele dagen, vi skal favne leg gennem alle situationer. Kan vi lege når vi spiser? Kan vi lege når vi venter på tur? Hvilke lege er ok når vi er mange sammen?

I lege, hvor den voksne er en del af legen, er vi opmærksomme på, at vi hele tiden skal differentiere i legen i forhold til børnenes nærmeste udviklings zone, så alle børn kan være med på deres måde, med deres behov og kompetencer.

Børnene har en indre og en ydre verden, de er midt imellem og vi støtter dem i at finde en balance mellem det indre og ydre, de lære hvordan verden hænger sammen og sætter verden på plads.

Leg er vigtigt, der skal være plads til den og vi skal støtte den i så mange sammenhænge som muligt. Nogle gange ved at justerer legen, så den passer til omgivelserne og situationen.

Vi lærer meget af børnenes leg, hvad der betyder noget for dem og hvordan deres verden hænger sammen hjemme. Så kan vi både inspirerer dem til videre leg og vi kan støtte dem i lege med andre børn

Tanker om ændringer i vores rammer/pædagogiske hverdag der kan støtte mere leg:

Vi rydder ikke op, lader børnene være i flow

Vi har funktionsrum i hele huset i stedet for stuer, så børnene kan vælge hvor de vil være afhængig af hvad de har lyst til at lege, Vi har et fælleskøkken for alle børn, der spiser når de er sultne (dog fokus på ressourcebørnenes behov)

Frugtcafe om eftermiddagen, hvor børnene kunne komme og spise når de havde tid, lyst og er sultne. Kan afprøves inden vi afprøver funktionsrum. Her er det muligt at give ressourcebørnene en stue for dem selv, hvor de kan spise frugt.

Nuværende indsatser for at styrke legen:

Vi har udarbejdet en struktur både inde og ude, der skal sikre leg. Vi bruger ugeplaner, hvor alle børnene bliver inddelt i grupper, der sikrer at alle børn deltager i planlagte aktiviteter og lege. Ugeplanerne bruges både ude- og indenfor. Vi har flere lokaler vi bruger til at fordele børnene i mindre grupper indenfor. Udenfor, på legepladsen, inddeler vi i zoner, for at sikre der er voksne i alle zoner, der kan være sammen med børnene. Zonerne skal sikre at pædagogen i zonen kan fordybe sig i leg med børnene. Vi har lavet en flyver funktion og en gangvagt, der skal sørge for at de børn der ikke er zonerne, kan få hjælp og støtte fra en voksen uden at de igangværende lege bliver forstyrret.

Vi har gruppevis begyndt at lave legemanuskrifter, der skal bruges i legezoneren og ved bestemte legeredskaber, steder inde og ude.

Eksempel på en voksen initieret leg der skaber læring og alle børn kan være med; Børneknuseren:

Børnene står tæt i gruppe, hvor de skal passe på hinanden. En pude bliver sat ”i omløb” omkring gruppen, der skal undgå at blive ramt, ved at samarbejde, holde hinanden tæt og passe på hinanden. Når et barn bliver ramt af puden, går de ud af legen, hvor de sidder og venter på der en tilbage. Dem der er ude af legen, hepper på dem der er tilbage. Så man er med i legen uanset om man er i inden i gruppen, eller sidder udenfor og hepper.

Kommende indsatser, med fagligt fyrtårn, der understøtter leg:

- Legemanuskripter forfines og produceres løbende, gerne med input fra børnene.
- Tavle på legepladsen med billeder af de voksne positioner i zoner og hvilke roller de voksne har. Vi er ved at udvikle bestemte lege til zonerne.
- Råbetrolld i haven, hvor børnene må være i high arousal og råbe til trolden.
- Vi maler flere legeredskaber, så de bliver en del af og inspirerer til lege
- Vi laver legeskuffer der kan bruges i hverdagen uden forberedelse
- Vi introducerer venne bænken, hvor børnene kan sidde hvis de gerne vil lege med nogen
- Fire overordnet temaer for hele børnehaven – det styrker sproget, men kan vi lege temaerne og tager børnene temaerne med i deres egne lege

Mål:

Vores mål er børnene skal lege oftere, de skal lege i længere tid og med optimal mulighed for bedre og længere fordybelse. Og vores mål er, at vi, de voksne, leger mere med børnene og altid er bevidste om vores positionering omkring børnene. Ved bevidst positionering styrker vi børnenes udvikling og forståelse af sig selv, hvilket vil styrke kompetencerne i legene.

Vores mål er at børnene skal lære lege af de voksne, så det styrker deres lege med hinanden. Børnene skal lære selv sætte lege i gang, fordi de har lært at starte en leg og invitere andre børn med i legen. Vi vil lære børnene hvordan de kommer godt ind i en leg med andre børn, hvordan de kan invitere andre børn med i legen, så den kan fortsætte og udvikles.

Vores mål er at få inspireret forældrene til at lege mere med deres børn hjemme og lære børnene hvordan de sætter en leg i gang og hvordan de kommer med i en leg. Alle lege starter med en personlig erfaring og et ”ja” – også fra forældrene 😊

Indsatsområde 2: Evaluering

Det har tidligere været svært for os at fastholde og omsætte den styrkede læreplans særlige indsatser til praksis. En del af vores evaluering vil derfor være at evaluere om vi har fået implementeret mere leg og bedre kvalitet i legen, i vores hverdag. Vi vil evaluere følgende indsatser:

- Data for hvor mange gange vi stopper børns leg igennem hele dagen, fordi rutinerne skal følges
- Hvor ofte går vi væk fra stuen i løbet af en dag – børnene mangler voksne til at skabe plads og rum til deres lege
- Zoner på legepladsen, når bestemte lege er implementeret: hvor mange gange har vi leget de planlagte lege
- Hvor ofte stopper vi lege fordi der ikke er plads til dem (larmer for meget, fylder for meget)

Derudover har vi igennem de seneste to år, evalueret alle vores traditioner og faste temaer til vores p-møder. Dette er ikke kommet godt i mål, ofte fordi vi ikke får skrevet evalueringerne ned. Fastholder fokus, så vi udvikler og afvikler vores traditioner

Mål:

Ved evaluering af vores faglighed, struktur og traditioner, sikrer den bedste faglige kvalitet for alle børn i Nyager børnehave. Vi fortsætter med at udvikle vores evalueringskultur de næste to år, da vi ikke er i mål med vores hensigter og generelt mangler at få evaluering mere integreret i vores hverdag.

Indsats/prøvehandling:

Vi vil evaluere de indsatser vi laver omkring leg. Det punkter vi har stillet op, ser vi hvad der får liv i praksis og sørger for at de bliver evalueret. Vi vil arbejde på at evalueringen støtter udviklingen af legene, så de skaber mere leg, længere fastholdelse og flere initiativer til leg fra børnene. Vi vil gentage legene mange gange, så vi sikrer at børnene kender dem godt og derved får de bedste forudsætninger for at overtage dem i egne lege.

6. Forældresamarbejdet

Vi har udarbejdet en længere beskrivelse af vores forventninger til forældre samarbejdet. Det er til kommende forældre, så de ved hvad vi forventer og hvilke ting vi har fokus på i hverdagen.

Overordnet er forældresamarbejdet baseret på et ligeværdigt samarbejde. Men vi har ansvaret for at der altid er det nødvendige samarbejde vi laver omkring alle børn. Vi skal altid reagere ved den mindst tvivl eller bekymring for børnenes udvikling, trivsel og tryghed.

Vi arbejder løbende på at

6.1. Samarbejde med Forældrebestyrelsen

I Nyager har vi et godt og tæt samarbejde med forældrebestyrelsen. Bestyrelsen har blandt andet været med til at understøtte en strukturændring i maj 2018, hvor børnehaven gik fra at arbejde aldersopdelt til at arbejde aldersintegreret. Ud over det, har bestyrelsen arbejdet på, at få skabt et større og bedre netværk mellem forældrene i børnehaven. De har bl.a. etableret åben forældrecafe hvor man kan komme og møde de andre forældre, der er planlagt arbejdslørdag i institutionen to gange årligt og i fremtiden er der fokus på at planlægge "fælles" legeaftaler på fx volden samt forskellige temaaftener hvor forældre kan komme og få inspiration til fx den gode madpakke.

Vi skal i samarbejde med forældrebestyrelsen få den styrkede læreplan til at leve med et særligt fokus på at få skabt principper for den gode overgang fra dagpleje/vuggestue til børnehave og børnehave til SFO/skole.

6.2. Det brede forældresamarbejde

Forskning viser at, det har en direkte effekt på børns trivsel og læring at personalet sikrer et godt forældresamarbejde. Det er vigtigt at forældrene i Nyager oplever et positivt og tillidsfuldt samarbejde omkring deres børn. Vi skal som pædagogisk personale være nysgerrige på den viden forældrene har om deres eget barn for at få skabt en større indsigt i hvad det er for et barn vi modtager. Samtidig er bevidste om, at børnehaven og barnets hjem er to forskellige kontekster der har hver deres betydning for barnet. Ligeså naturligt det er, at vi vil fortælle vores forældre om de små positive hverdags historier, på samme måde ønsker vi også at taler med vores forældre hvis vi har en bekymring ift. deres barn. Vi er bevidste om, at det i en travl hverdag kan være svært at tage al snak i garderoben og derfor kan vores forældre til enhver tid bede om en samtale eller vi kan finde på at bede om en

hvis vi mener der er behov for det. Det er forskelligt hvilke behov man har som forældre og vi tilstræber os derfor på, at imødekomme de behov vores forældre har hver især, så vidt det er muligt inden for de rammer vi har. Vi har en udførlig beskrivelse af forventninger og forpligtigelser i forældresamarbejdet på vores hjemmeside,

7. Børn i udsatte positioner

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes. Dagtilbudslovens § 8, stk. 5

Alle børn kan i perioder være i en udsat position af mange forskellige årsager. Uanset årsagen er det vores opgave og finde ud af hvordan vi sikre at barnet ikke bliver fastholdt i en udsat position. Vi har mange gode erfaringer med, at vi ved at justerer på "rammerne" kan skabe deltagelsesmuligheder for alle børn (differentieret læringsmiljøer). Vi tror på, at for at behandle børn ens må vi behandle dem forskelligt. Derfor sørger vi for, at vores børn kan deltage på måder der giver mening og værdi for dem. At fastholde en bestemt norm for fx hvordan et barn bør deltage i en samling, mener vi netop er med til at skabe udsatte positioner for børn. Hos os kan man derfor deltage på mange forskellige måder og stadig være en del af fællesskabet.

Det stille krav til os om at kunne se det som barnet profiterer positivt af og gøre mere af det.

Praksis eksempel

For et par år tilbage startede der et barn i vores børnehave som kom fra et andet dagtilbud hvor han havde været en til en med en voksen. Den beskrivelse der var af barnet passede fint med det vi selv kunne observere. Barnet viste meget lidt interesse for sin omverden og de lege barnet legede var meget anderledes og bestod af mange gentagelser. Langsomt og over tid kunne personalet alligevel observere, at barnet begyndt at iagttage de andre børn og voksne og så småt begyndte at deltage mere og mere relevant i de forskellige aktiviteter og rutiner i løbet af dagen. Året før barnet skulle i skole havde de i stor-gruppen arbejdet med temaet "de tre bukkebruse". De havde læst bogen, de havde tegnet dem, de havde leget det i bevægelsesrummet og de havde øvet det som teater. Undervejs var barnet deltagende på sin egen måde. Men en dag observerede personalet, at barnet var deltagende i en leg sammen med de andre børn. De legede "de tre bukkebruse" og barnet havde indtaget rollen som trold og var nu i et relevant samspil med de øvrige børn som også så barnet ligeværdigt i samspillet.

Retningsgivende refleksion

For et barn, som beskrevet i ovenstående eksempel, kan det at komme i Nyager børnehave skabe nogle andre udviklingsmuligheder end hvis barnet havde været placeret et andet tilbud. I Nyager indgår man i en helt almindelig børnegruppe i en helt almindelig hverdag. Det der gør det muligt at et barn alligevel formår at trives, udvikle sig og lære handler om at det pædagogiske personale hele tiden gør sig faglige vurderinger af, hvad det enkelte barn har brug og løbende laver evalueringer i tæt samarbejde med det øvrige personale, ledelsen samt øvrige samarbejdspartnere som småbørnsteamet fra PUC. Ovenstående eksempel viser hvordan et barn som X godt kan lære at lege. Men det kan kræve en anden tilgang end ved et barn hvor legen kommer naturligt. Samtidig

kræver det også at man arbejder med den øvrige børnegrupperes solidaritet mere grundlæggende. Der laves individuelle handleplaner for børn med en strukturplads.

For at tilgodese alle børns trivsel, dannelse, udvikling og læring vægter vi i Nyager forudsigelighed, struktur og gentagelser – vi anvender piktogrammer, faste pladser, billeder/fotos mm. Vi arbejder i mindre fællesskaber. Giver børn i udsatte positioner særlige opgaver og positiv særbehandling/fleksible regler. Vi sikre at der er en primær voksen til barnet, men vi er også bevidste alle det er en fælles opgave i hele personalegruppen at hjælpe et barn der er i en udsat position. Vi fremhæver de positive narrative fortællinger – både børnene imellem men også i personalegruppen. At vi er bevidste om hvilken magt et negativt narrativ har for et barn.

8. Overgange

Overgang til børnehave: At starte i børnehave kan for både barn og forældre være en stor omvæltning fra at have gået i vuggestue eller dagpleje hvor der er færre børn, færre krav og måske mindre rammer. Det er altid vores mål at skabe en så tryk og rolig indkøring så det nye barn får mulighed for at falde til i de nye rammer. Derfor inviterer vi også gerne forældre eller dagplejere på besøg i børnehaven så barnet har mulighed for, at se hvor det skal gå i børnehaven henne. Den første uge har vi en forventning om, at forældre afsætter tid til at kunne køre deres barn stille og roligt ind. Alle børn er forskellige og det vil derfor også være forskelligt hvordan en indkøring skal forløbe. Personalet der tager imod jeres barn vil hurtigt få en fornemmelse af jeres barns behov og afstemme indkøringen ud fra det. Vi holder opstarts samtale når barnet er startet i børnehaven og indhenter overleverings papirerne fra det sted barnet kommer fra.

Overgang til SFO/skole: I Nyager børnehaven har vi især et tæt samarbejde med Nyager skole og SFO da vi bor side om side med hinanden. Vi har fx altid haft et tæt samarbejde når vi overdrager vores børn til dem i foråret. Men i forlængelse af et projekt der har været i kommunen med "overgange" har vi fået etableret et endnu bedre samarbejde som vi ønsker skal komme de kommende skolestartere til gode ikke kun i for-året, men i løbet af hele året. Fx skal personalet i børnehaven have et større kendskab til den hverdag der er i SFO'en og omvendt skal SFO personalet have et indblik i hvad det er for en hverdag de nye skolestartere kommer fra i Børnehaven. Børnehaven skal på flere besøg i SFO'en i løbet af året og gerne deltage i nogle af deres aktiviteter fx på plænen. Det er vores plan at vi gerne vil dele sange og lege med SFO'en så børnene kommer over til noget genkendeligt. Ligesom vi også introducerer børnene for "lille Arne" og synger vennesangen. Inden SFO start 1. maj vil de personer der tager imod børnene i SFO'en komme og deltage nogle dage i vores samling og aktiviteter. På den måde håber vi, at vi kan få skabt en endnu tryggere overgang.

Alle SFO'er har besøgsdage. Det betyder, at selvom vi måske kun har et barn der skal til en anden skole så tager vi med barnet og nogle af barnets venner på besøg så alle børn ved hvor de skal hen 1. maj. Vi laver overleveringspapirer på alle børn som skal underskrives af forældrene.

9. Lokalsamfundet

Vi synes det er vigtigt, at alle børn har et kendskab til det lokalmiljø som de er en del af. Så Rødovre ikke kun er en bynavn, men at børnene også forbinder Rødovre med nogle oplevelser og erfaringer der strækker sig ud over børnehavens rammer. Det gør fx ved at tage på tur rundt til alle børns bopæl i et projekt vi kalder "hvem er jeg". Så får børnene pludselig øje på hvor de bor i forhold til hinanden. Vi tager på ture til volden, til biblioteket, vi har projekter på Herrup museet, vi besøger byggelegepladsen hvor vi bl.a. til jul henter vores juletræ. Og I Grøndalslund kirke tager vi til julegudstjeneste. Vi har et ønske om, at vi gerne vil etablere noget mere samarbejde med nogle ældre borgere i kommunen. Når vi tager servicebussen rundt omkring møder vi tit ældre damer og mænd og så er det tydeligt og se, at der bare i det korte møde er noget særligt der både kommer de ældre og vores børn til gode.

10. Evalueringskultur (dokumentation)

Evaluering, læreplan 2020 – 2023

1) Fastholdelse af fungerende tiltag fra perioden med Corona

- Vi har med stor succes fastholdt vores måde at aflevere børnene om morgenen. Der ringes på og vi henter børnene ved døre, hvor de siger farvel til deres forældre. Det betyder i praksis:
  - Børnene har nemmere (i forhold til tidligere) ved at sige farvel, da døren bliver en konkret ramme at blive afleveret i
  - Pædagog og barn skal kun forholde sig til hinanden når barnet er kommet indenfor. Det betyder at barnet kan fortælle og udtrykke sine behov og oplevelse til den pædagog der har taget imod ved døren
  - Børnene gør den samme rutine hver dag, som pædagogen støtter dem i, inden de kommer ind på stuen
  - Der er ikke forældre på stuen eller i garderoben om morgenen, hvilket betyder fysisk mere plads, men i højere grad, mere ro og overskud for børnene, da de ikke skal forholde sig til andre børn og deres forældres afsked igennem hele morgenen
- **Børnene bliver opdelt i mindre grupper igennem hele dagen:**
  - Vi har lavet ugeskema, hvor der (til stuemøder) bliver planlagt hvilke grupper børnene skal være i, igennem hele ugen. Skemaet skal sikre at alle børn oplever at være i gruppe med en voksen og lave planlagte aktiviteter eller lege. Skemaet fungerer, men skal justeres og gentænkes, så det bliver mere smidigt og også kan inkludere grupper af børn på tværs af huset

- Børnene bliver opdelt om formiddagen, og det fungerer godt, dog udfordret når der mangler personale, selv om vi laver plan a, b og c i ugeskemaet.
  - Garderoben efter frokost og inden frugt fungerer ikke optimalt. Der er ofte alle børn i garderoben på en gang, hvilket betyder for mange konflikter mellem børn og børn/voksen. Det betyder dårligere kommunikation og sprogstøtte, det betyder det er svære at bede om hjælp, udsatte børn (der ofte skal andet end garderoben på dette tidspunkt) bliver for udsatte. Der er afprøvet nye forhold, f.eks. at de ældste kommer først i garderoben, men det har endnu ikke fungeret optimalt. De voksne fordeler sig ikke strategisk godt i forhold til hele børnegruppen. Garderoben skal gentænkes og udvikles med fokus på faglighed (især sprog, krav, hjælpsomhed og selvstændighed)
  - Ture ud af huset sker heldigvis ofte. Dog en tendens til at alle børn fra stuen er på samme tur i stedet for at blive delt op. Der skal faglige overvejelser ind over hver tur og børnene skal deles op, gerne på tværs af huset, så turene sikrer de bedste sociale og lærerige oplevelse sammen med børn og voksne
  - Når vi leger på legepladsen, er det ofte børnene der leger alene og flere voksne deltager ikke i legene, men vælger at stå sammen og tale med hinanden, mere end de er sammen med børnene. Der har ikke været en fastholdelse af mindre grupper af børn. Dette har været hverdagen efter Corona. Der er initiativer i gang nu som en del af de nye fokuspunkter.
- 2) Social udvikling – læringsmiljøet understøtter børnenes sociale udvikling, fokus på fællesskaber, forskelligheder, demokratisk dannelse
- Den sociale udvikling er implementeret i vores faglige hverdag, i vores tilgange til børnene og i planlægningen af aktiviteter. Men bevidstheden om den sociale udvikling har været for meget "rygrads arbejde" og kan godt blive mere bevidst i hverdagen og ved planlægning af vores arbejde:
    - Vi sætter børn i spisegrupper, så deres sociale udvikling bliver så stimuleret som muligt. Inddeling af faste grupper understøtter den sociale udvikling vi ønsker styrket
    - Vi holder samlinger hver dag, hvor den sociale udvikling både bliver en ramme børnene skal være i og en ramme de selv kan udfylde med social udvikling som indhold. Børnene blive inddelt i grupper, eller kan vælge selv. De kan have indflydelse på indhold i dagen, emner for legen etc.
    - Børnenes leg afspejler deres sociale udvikling og vi er ikke tæt nok på børnene, når de leger, til at støtte, vejlede, vise dem nuancer og muligheder over for hinanden i legen, så deres sociale udvikling styrkes og børnene får mulighed for at mestre nye sociale kompetencer når de er sammen

- Vi tager udgangspunkt i børnegruppen og deres sociale udvikling. F.eks. holder vi Luciaoptog hvert år i december. Der kan være år, hvor vi vurderer at børnene ikke skal gå Lucia optog fordi deres sociale udvikling og deres forståelse for fællesskabet ikke kan understøttes i den kontekst et Luciaoptog kræver og derfor ikke er hensigtsmæssigt ift. deres videre sociale udvikling

Generelt har vi ikke være bevidste nok om vores to særlige indsatser. Derfor ønsker vi at evaluere dele af vores arbejde, så vi bedre kan se om vi udvikler os nok, om vi kan gøre mere og om vi kan gøre vores arbejde bedre.

Ved at have fokus på legen, er vores intention at vi bliver mere konkrete omkring børnene sociale udvikling og læring, så deres sociale udvikling bliver så stimuleret som muligt.

Vi vil have et læreplanspunkt og to nationale mål på som emner til vores p-møder de næste to år. Vi vil i forlængelse af det fokus, have vores to indsatsområder med, så vi holder dem synlige, relevante og tilgængelige for os alle. Vi forventer derfor at blive klogere på vores arbejde, hvordan vi fastholder faglighed og fokus på det vi løbende kan se er nødvendigt for at være så dygtige til vores arbejde med børnene, som overhovedet muligt.

10.1 Gennemførelse af evaluering i 2025